

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSAI A ZALASZENTGRÓTI KISTÉRSÉGBEN

Szakmai beszámoló

A szolgáltatást megrendelő települések

A mozgókönyvtári ellátás a nyilvános könyvtárat nem működtető községekben biztosítja a könyvtári szolgáltatást. A községi önkormányzatokkal, illetve a ZalAKAR Térségi Innovációs Társulással kötött megállapodás alapján a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a szolgáltató könyvtár a zalaszentgróti kistérség 6 települése számára: Almásháza, Batyk, Dötk, Pakod, Zalabér, Zalavég.

Szolgáltatások

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a mozgókönyvtári ellátás 2007. évi szakmai programjában a következő szolgáltatásokat határozta meg:

- Alapszolgáltatás
  - dokumentumszolgáltatás
  - információszolgáltatás

- További szolgáltatások
  - Szaktanácsadó tevékenység
  - Módszertani gondozás (állományrendezés, selejtezés, állományellenőrzés)
  - Statisztikai adatszolgáltatás
  - Helyismereti információszolgáltatás
  - Közösségi szolgáltatások (rendezvények, programok, kiállítások szervezése)
  - Szakmai továbbképzések (tanfolyamok, szakmai napok)
  - Kiadványok készítése
  - Használóképzés (a könyvtárhasználat és számítógép használat megtanítása)

A szolgáltatás finanszírozása

A mozgókönyvtári szolgáltatások finanszírozása a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. Trv. 8. sz. mellékletében leírt 1 300 000 Ft mozgókönyvtári normatív támogatásból valósult meg 2007-ben. Batyk község áprilistól csatlakozott a mozgókönyvtári ellátáshoz, így e településre csak időarányosan tudta a kistérségi társulás a normatívát lehívni. A ZalAKAR Térségi Innovációs Társulás a megállapodás alapján a meghatározott összeg 50 %-át, az ellátandó települések arányában negyedévi bontásban adta át a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak. Az átadott összeg 40%-át működési és felhalmozási kiadásokra (személyi és dologi költségek), rendezvények szervezésére, 60%-át állománygyarapításra használtuk fel.

A költségek felhasználását részletesen a pénzügyi beszámoló tartalmazza.

Dokumentum- és információszolgáltatás

A dokumentumokat elsősorban letéti ellátás formájában biztosítottuk a mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő 6 községi *szolgáltató hely* számára. Célunk, hogy a friss, aktuális, helyi igényeknek megfelelő dokumentumok hozzáférhetőek legyenek a kistelepüléseken; kedvezményes és szakszerű dokumentumvásárlás útján olcsóbbá és gazdagabbá váljon az állománygyarapítás.

Természetesen a szolgáltató helyek számára intézményünk a teljes állományából biztosította a szükséges dokumentumokat könyvtárközi kölcsönzés útján 1 hónapos határidőre eredetiben, vagy másolat formájában. Ezt az ellátási formát akkor kínáltuk fel, ha a községi szolgáltató hely olvasója által kért dokumentum már nem volt beszerezhető, vagy sürgősen szüksége volt rá a használónak.

2007-ben dokumentum-beszerezésre a mozgókönyvtári normatívából összesen 2 242 495 Ft-ot költöttünk. Ebből a keretösszezből 1 554 222 Ft értékben vásároltunk 1084 db könyvet, 452 358 Ft értékben 257 db audiovizuális dokumentumot (CD, CD-ROM, DVD), és 233 964 Ft értékben fizettünk elő 60 folyóiratot (településenként átlagosan 10 félélt).

Dokumentumtípus	db	Ft
Könyv	1084	1 554 222 Ft
AV dokumentum (CD, DVD, CD-ROM)	257	452 358 Ft
Folyóirat	60	233 964 Ft
Összesen	1401	2 240 544 Ft

A szolgáltató helyek az önkormányzatokkal kötött szerződésnek megfelelően az év folyamán 6 alkalommal kaptak új dokumentumokat, elsősorban könyveket. A letétbe adott dokumentumok kisebb hányada tartós letét, a többi cseréletét formájában került a községekbe. A dokumentumok egységes nyilvántartásba kerültek: a TEXTLIB integrált rendszerben rögzített dokumentumok az online katalógusban az interneten keresztül bárhol visszakereshetők: <http://katalogus.dfmk.hu:8080/>. Itt információkat találunk arról, hogy egy adott községi szolgáltató helyen milyen dokumentumok találhatóak, illetve, hogy egy adott dokumentum hol van letétben (a rendszer továbbfejlesztését a 2008. évre tervezzük).

20007. december 31-ig letétbe adott dokumentumok száma településenként:

	Könyv (db)	AV dokumentum (db)	Folyóirat (félétség)
Almásháza	183	8	8
Batyk	145	30	11
Dötk	184	11	8
Pakod	189	19	13
Zalabér	193	10	11
Zalavég	187	11	9
Összesen letétben van	1081	89	60
Raktárban	3	168	0
Feldolgozás alatt	0	0	0
Mind összesen	1084	257	60

CD-t, CD-ROM-ot, DVD-t igény szerint 1 hónapos határidőre szállítottunk a településekre. Így a 6 településre egyéni kérések alapján összesen 184 db audiovizuális dokumentum jutott el. A novemberig vásárolt AV dokumentumok közül valamennyi eljutott a szolgáltató helyekre. A decemberben vásároltak kölcsönzése viszont csak 2008. januártól kezdődhet el. A községek honlapunkon tekinthetik meg a kínálatot.

A folyóiratokat 2007. májusától rendeltük meg a községek igényei alapján. Év végén további 3 hónapra fizettünk elő. Ezek a folyóiratok 2008. március végéig érkeznek a településekre. Az egyes településeken megtalálható folyóiratokat honlapunkon közzétettük. Az időszaki kiadványok nyilvántartására kardexlapot biztosítottunk, amelyen a szolgáltató hely könyvtárosa érkezteti a megérkező lapszámokat.

Intézményünk honlapján hozzáférhetővé tettük a mozgókönyvtári ellátás weboldalát. A zalaszentgróti kistérség ellátásával kapcsolatos információk a <http://www.dfmk.hu/mozgokonyvtar/Zalakar/index.htm> internetes oldalon érhetők el.

A szolgáltató helyek forgalmi adatairól a statisztikai adatszolgáltatás befejezésével tudunk információkat szolgáltatni, de a kapcsolattartó helyi könyvtárosok mindenütt növekedő forgalomról számoltak be. Az új könyvek mellett különösen folyóiratokra és a DVD filmekre volt igény.

Egyéb szolgáltatások

Intézményünk a mozgókönyvtári szolgáltatásokat a fenntartó önkormányzatokkal és a kistérségi társulással együttműködve végezte. Az ellátás fontos feltétele továbbá a kapcsolattartó helyi munkatárs (kölcsönző könyvtáros) felkészültsége is, hiszen a mozgókönyvtári ellátást intézményünk úgy biztosítja a településeken, hogy az olvasóval közvetlenül nem találkozunk. A kölcsönzési feladatokat egy helyben megbízott személy látja el.

Ezért kiemelt feladatnak tekintettük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá feladatainak ellátásához. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a szakmai továbbképzésükre. A helyszíni látogatások lehetőséget adnak arra, hogy a megyei könyvtár munkatársai szakmai tanácsokat adjanak a községi könyvtárosoknak. Rendszeres napi kapcsolatban vagyunk a községi könyvtárosokkal telefonon és e-mail-ben is. Ezen kívül július 9-én konzultációs napot szerveztünk, ahol a szolgáltató helyek könyvtárosai útmutatást kaptak munkájuk ellátásához (olvasói nyilvántartások elkészítése, statisztikai adatszolgáltatás, ODR szolgáltatások, LibInfo szolgáltatás, a DFMK adatbázisai stb). Meghívtuk továbbá a szolgáltató helyek könyvtárosait az október 15-én Zalaegerszegen a József Attila Könyvtárban a „Mozgókönyvtári ellátás szerepe a könyvtári szolgáltatások feltételeinek javításában” címmel rendezett szakmai napra, ahol szintén tovább bővíthették ismereteiket, megismerhették más kistérségek mozgókönyvtári szolgáltatásait. Az intézményünkben szervezett internet használói tanfolyamokon ingyenesen vehettek részt a szolgáltató helyek könyvtárosai, de 2007-ben a zalaszentgróti kistérség területéről nem járt senki a képzésre (a program 2008-ban folytatódik).

Minden könyvtári szolgáltató hely számára biztosítottuk a szükséges nyomtatványokat és a nyilvántartások vezetéséhez szükséges dokumentumokat. Minden szolgáltató hely számára vásároltunk egy mappát, amelyben a nyilvántartó lapokat és egyéb dokumentumokat tárolhatják.

Az év első felében nagy hangsúlyt fektettünk a mozgókönyvtári feladatok megtervezésére, az egységes szabályzatok (könyvtárhasználati szabályzat, SZMSZ,

gyűjtőköri szabályzat) elkészítésére, valamint a szolgáltatás népszerűsítésére (szórólapok, plakátok).

Folyamatosan kerestük a pályázati lehetőségeket és erről értesítettük a ZalAKAR Térségi Innovációs Társulás, illetve a fenntartó önkormányzatokat is (pl. az eMagyarország 2 pályázat). Részt vettünk a Közkincs Kerekasztal projekt munkájában. A ZalA-KAR Térségi Innovációs Társulás megbízásából, a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárral kötött együttműködési megállapodás alapján pályázatot nyújtottunk be az Oktatási és Kulturális Minisztérium Közkincs Programjára, kistérségi feladatot végző nyilvános könyvtárak, könyvtári szolgáltató helyek szakmai-kulturális programjának támogatására, a pályázat azonban nem nyert. Ennek ellenére, a pályázat kidolgozott elemeit a későbbiekben hasznosítani kívánjuk.

Minden szolgáltató helyre eljuttattuk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelenő Zalai könyvtári levelező című szakmai folyóirat 2007. évi 1. számát.

Kérdőívet állítottunk össze, amellyel a településeken mértük az olvasói igényeket és a használói szokásokat. A zalaszentgróti kistérség területén a méréseket 2008-ban végezzük el.

A kistérség területén intézményünk rendezvényeket is szervezett. Az Ünnepi Könyvhéten és a Zalai Gyermekkönyvhetek rendezvényén gyermekprogramokat szerveztünk a településeken. A programok szervezésekor együttműködtünk azokkal az iskolákkal, ahová azok a gyerekek járnak, ahol intézményünk mozgókönyvtári ellátást biztosít. Az Ünnepi Könyvhéten (június 5-én) Pakodon zenés irodalmi műsorral lépett fel Kelemen Gyula. A gyermekkönyvhét keretében november 21-én Batykon kézműves foglalkozásra került sor, november 22-én Zalabérben a Mesetár Bábszínház műsorát nézhették meg a gyerekek.

Zalaegerszeg, 2008. január 24.

Kiss Gábor
igazgató